

ไฟทางสาธารณะ ใครจ่าย?

เป็นที่น่าแปลกประหลาด ลึกลับ อับจนปัญญามาก...

เมื่อคนจะแก้ปัญหาก็หมักหมมสะสมมานาน กลับถูกบิดเบือนโจมตี นั่นคือ กรณีกระแสครมว่า เรื่องคนไทยผู้ใช้ไฟฟ้าครัวเรือนต่างๆ ต้องรับภาระจ่ายค่าไฟทางสาธารณะ ตลอดเวลาหลาย 10 ปีที่ผ่านมา

1. ประเด็นนี้ ถูกนำมาใช้โจมตีทางการเมือง อย่างไรก็ดี และหน้าด้าน เพราะนักการเมืองฝ่ายค้านบางกลุ่ม พยายามหยิบขึ้นมากล่าวหา เสมือนหนึ่งว่าเป็นเรื่องที่รัฐบาลถูกจับได้ไล่ทันว่าหมกเม็ด

“เลือกพวกมันเข้ามาแล้วเป็นยังไงล่ะ”

“พอมีกคนเอามาเปิดแล้วก็ร้อนรนแก้ตัวกันใหญ่”

“ไม่เป็นข่าวคงไม่ทำ”

“ถ้าเรื่องไม่แดงคงรอให้หมดวาระ”

ความจริง คนที่นำเรื่องนี้มาเปิดเผย ไม่ใช่ฝ่ายค้าน ไม่ใช่ทักษิณ แต่เป็นรัฐมนตรีพลังงาน คุณชิง เอกนัฏ พร้อมพันธมิตรฯ เปิดเผยเพื่อบอกว่าจะแก้อะไรอย่างไรบ้าง เพื่อลดภาระของประชาชนในยุครัฐบาลชุดนี้

เพราะการนำค่าไฟทางสาธารณะไปรวมในบิลผู้ใช้ไฟฟ้าครัวเรือน ไม่ใช่เรื่องที่จะเกิดขึ้นในรัฐบาลปัจจุบัน แต่เป็นเรื่องที่ทำกันมาเกือบจะ 40 ปีแล้ว

วันนี้ รัฐบาลอนุทิน 2 โดย รมว.พลังงาน เป็นคนนำเรื่องนี้มาเปิดเผย เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะลดภาระค่าใช้จ่าย รวมถึงบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน มีการหารือกับนายกฯ มีข้อสั่งการ ตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขแล้ว

2. ปัญหา คือ ใครควรจะเป็นคนจ่ายค่าไฟทางสาธารณะทั่วประเทศ ?

ถ้าให้กรมทางหลวง ในฐานะคนสร้างทาง เป็นคนรับภาระ

ล่าสุด นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ให้ข้อมูลเบื้องต้นว่า ขอบคุณนายกฯ ที่พยายามลดภาระค่าใช้จ่ายให้ประชาชน ซึ่งเรื่องนี้ ต้องมีการหารือกับสำนักงบประมาณถึงแนวทางแก้ไข ในส่วนของกระทรวงคมนาคมโดยลำพังก็ไม่มีปัญญาที่จะไปรับผิดชอบหรือจ่ายค่าใช้จ่ายในส่วนนั้นได้ เนื่องจากตกปีละประมาณ 10,000 กว่าล้านบาท ซึ่งถือว่าเยอะมากพอสมควร

“เรื่องเกิดขึ้นมาหลาย 10 ปี และนายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้แก้ไขปัญหาเพื่อลดค่าไฟฟ้าให้กับประชาชน โดยเราจะต้องหาผู้ที่จะมาเป็นผู้ชำระแทน โดยที่ไม่ต้องไปบวกอยู่ในค่า FT” – รองนายกฯ พิชิตนัฏกล่าว

3. ถ้าให้ อปท.ในพื้นที่รับภาระ?

ปัญหา คือ อปท.ทั่วประเทศ มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณอยู่แล้ว จะรับภาระได้แค่ไหน?

ในความเป็นจริง ไฟทางหลวง ถนนสาธารณะ ผู้ได้ประโยชน์โดยตรงคือ คนใช้รถใช้ถนน ซึ่งก็ไม่ได้มีเฉพาะคนใน อปท.นั้น ๆ แลมนในตอนกลางคืน ถนนบางสาย ก็เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าคมนาคมข้ามจังหวัด เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

เพื่อน้องปอสาม ให้ข้อมูลน่าสนใจว่า ที่ผ่านมา เทศบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับสิทธิพิเศษจากภาครัฐ โดย กรม. และ กพข. เคยมีมติ (24 ส.ค. 2552) ปรับฐานการคำนวณให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (PEA) ให้โควตาเทศบาล/ อปท. ได้รับสิทธิการใช้ไฟฟ้าสาธารณะเท่ากับร้อยละ 10 ของหน่วยการใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยและกิจการขนาดเล็กที่มีการใช้ไฟฟ้า ไม่เกิน 250 หน่วย/เดือน ของการใช้ไฟฟ้าประเภทที่อยู่อาศัยในแต่ละท้องถิ่น ส่วนที่เกินให้คิดค่าไฟฟ้าในอัตราส่วนราชการ ตามอัตรารปกติ

แปลว่า กพข. ต้องไม่คิดค่าไฟสาธารณะในส่วน เทศบาล/อปท. ที่ใช้ไฟต่ำกว่า ร้อยละ 10 ของกรอบที่คำนวณมาแล้ว ซึ่งแต่ละที่ไม่เท่ากันตามจำนวนลูกบ้านและหน่วยการใช้ไฟ

ตัวอย่าง 10% เช่น อปท. บ้านข่า มีลูกบ้านและกิจการในพื้นที่ ดังนี้

- ประเภท บ้าน ที่ใช้ไฟไม่เกิน 250 หน่วย รวม 10,000 หน่วย

- ประเภท กิจการขนาดเล็ก มี 10 ราย คิดที่ร้อยละ 250 หน่วย ก็จะได้ 2,500 หน่วย

ถ้า อปท.บ้านข่า ใช้ไฟ #หน่วยไฟฟ้าสาธารณะ เป็น 1,250 หน่วย ก็จะอยู่ในเกณฑ์ 10% (คำนวณจาก 1,250 / (10,000 + 2,500) ส่วนนี้ อปท.บ้านข่าไม่ต้องเสียค่าไฟให้ กพข.

ส่วนถนนหลวง / ทางหลวงชนบท ไฟฟรี และไม่มีมิเตอร์

ปัจจุบัน หน่วยไฟฟ้าสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของระบบไฟฟ้าของประเทศ ถูกนับรวมเป็น loss ไฟฟ้าของประเทศ หน่วยดังกล่าวถูกนำไปใช้ในการคำนวณค่าไฟ ภาระดังกล่าวสะท้อนผ่านโครงสร้างค่าไฟฐาน (Base Tariff)

ถ้าตัดการอุดหนุนค่าไฟสาธารณะออก จะเกิดอะไรขึ้น

- จะทำให้ต้นทุนค่าไฟของ กพข. ลดลง

- ค่าไฟที่เฉลี่ยให้ประชาชนทั่วประเทศรับภาระอาจลดลง

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบค่าไฟของตนเองมากขึ้น

- จะเกิดแรงจูงใจให้เปลี่ยนเป็นหลอด LED และบริหารการใช้ไฟอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากกรณีศึกษาของ กมธ.วิสามัญพิจารณาศึกษาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าไฟฟ้าแพง

ผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทไฟฟ้าสาธารณะ (Street Lighting) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ เช่น กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท อบต.ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องจ่ายค่าไฟฟ้า โดยต้นทุนไฟฟ้าสาธารณะเหล่านี้ จะส่งผ่านมายังประชาชนที่ต้องร่วมกันเฉลี่ยรับภาระค่าไฟฟ้าสาธารณะและทำให้ค่าไฟฟ้าโดยรวมสูงขึ้น

ประกอบกับจากการศึกษาพบว่า ในปี 2566 มีหน่วยการใช้ไฟฟ้าสาธารณะของการไฟฟ้านครหลวงและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาครวม 4,447 ล้านหน่วย ซึ่งคิดเป็นต้นทุนค่าไฟฟ้าสาธารณะรวมเป็นเงินทั้งสิ้นประมาณปีละ 20,482 ล้านบาท (อ้างอิงอัตราค่าไฟฟ้าขายปลีกเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 บาทต่อหน่วย)

โดยหากกำหนดนิยามสำหรับผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทไฟฟ้าสาธารณะ (Street Lighting) เป็นผู้ใช้ไฟฟ้าเหมือนกรณีผู้ใช้ไฟฟ้าทั่วไป ประกอบกับให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบจ่ายค่าไฟดังกล่าวแทน คาดว่าจะสามารถลดค่าไฟฟ้าให้กับผู้ใช้ไฟฟ้าทุกประเภทในปัจจุบันได้ 0.1032 บาทต่อหน่วย

ข้อเสนอของ กมธ. คณะนี้ มีข้อเสนอว่า หากผู้ใช้ไฟฟ้าสาธารณะ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ที่มีรายได้เพียงพอที่จะไม่ได้รับผลกระทบมาก แต่หากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่มีรายได้ไม่เพียงพออาจมีผลกระทบสูงหรือไม่มีรายได้เพียงพอที่จะนำมาชำระค่าไฟฟ้าสาธารณะ ดังนั้น ในช่วงเริ่มต้นจึงอาจพิจารณากำหนดอัตราค่าไฟฟ้าสาธารณะให้มีราคาต่ำกว่าต้นทุนการจัดการและจำหน่ายไฟฟ้าไปก่อน และในระยะถัดไป เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับจ่ายค่าไฟฟ้าสาธารณะแต่ละปีเป็นปกติ จึงค่อยทยอยปรับเพิ่มอัตราค่าไฟฟ้าให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง

4. ปฏิรูปค่าไฟ มุ่งเน้นความโปร่งใสและการจัดเก็บค่าใช้จ่ายให้ตรงจุด

นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน เปิดเผยว่า ตลอด 40 ปีที่ผ่านมา ค่าไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ (ไฟถนน) ถูกนำไปรวมอยู่ในบิลค่าไฟที่จัดเก็บจากประชาชนทุกหน่วย โดยที่ไม่มีใครรู้ ซึ่งคิดเป็นปริมาณไฟมหาศาลกว่า 4,447 ล้านหน่วยต่อปี หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณ 15,000 - 20,000 ล้านบาท

“มันเป็นสิ่งที่ทำกันมา 40 ปีโดยที่คนไม่รู้... มันไม่ถูกต้องที่ไปซ่อนอยู่เป็นค่าไฟโดยที่ผู้ใช้ไฟ เเน่ไม่รู้ว่าคุณซาร์จมาทุกหน่วย ถ้าแฟร์ๆ เเน่ก็แยกออกมาสิครับ แยกประเภทเลยให้เห็นเลยว่าค่าไฟที่เป็นไฟส่องสว่างเนี่ยมันเท่าไร”

แนวทางแก้ปัญหาหลังจากนี้ ต้องจัดระบบบริหารจัดการใหม่ ใครใช้คนนั้นจ่าย เมื่อแยกค่าไฟสาธารณะออกมาแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น กทม. กรมทางหลวง หรือท้องถิ่น จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่าย โดยรัฐบาลจะเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น เปลี่ยนเป็นหลอด LED หรือติดตั้งโซลาร์เซลล์ชุมชน เพื่อนำรายได้มาชดเชยค่าไฟส่วนนี้ แทนการใช้ภาษีประชาชนเป็นทางเลือกสุดท้าย

เป้าหมาย คือ การดึงค่าไฟสาธารณะก่อนนี้ออกจากบิลของประชาชน แล้วนำเงินส่วนต่างที่ประหยัดได้ไปลดค่าไฟฟ้าให้กลุ่มบ้านอยู่อาศัย โดยเฉพาะ 200 หน่วยแรกให้มีราคาต่ำกว่า 3 บาท ซึ่งจะครอบคลุมประชาชนกว่า 23 ล้านครัวเรือน

“ถ้าดึงตรงนี้ออกมาเนี่ย ออกมาจากค่าไฟของประชาชนเนี่ย... ไปลดค่าไฟให้กับประชาชนที่อยู่ในหมวดของบ้านอยู่อาศัย แล้วให้ 200 หน่วยแรกสำหรับประชาชนทุกคนทุกบ้านเรือนเนี่ย 22-23 ล้านครัวเรือนเนี่ย ได้หมดเลย”

รัฐบาลเตรียมกำหนดประเภทผู้ใช้ไฟใหม่สำหรับ Data Center โดยจะจัดเก็บในอัตราที่สูงกว่าปกติ และต้องวางเงินมัดจำล่วงหน้า เนื่องจากธุรกิจเหล่านี้ใช้ทรัพยากรสูงและเป็นต้นเหตุให้ต้องนำเข้า LNG ราคาแพงมาผลิตไฟเพิ่ม นอกจากนี้ จะใช้ Data Center มาช่วยรับภาระ “ค่าพร้อมจ่าย” (Availability Payment) ของโรงไฟฟ้าที่สร้างไว้แต่ไม่ได้เดินเครื่อง ให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

ในส่วนของจัดการสัญญาแอดเดอ์ และ “ค่าความพร้อมจ่าย” (Reserve Margin) (เงินที่ต้องจ่ายให้โรงไฟฟ้าเอกชนแม้ไม่ได้ผลิตไฟ เนื่องจากในอดีตภาคการผลิตปริมาณการใช้ไฟสูงเกินไปจนมีพลังงานสำรองล้นระบบ) ก็ต้องจัดการโดยจะฟ้องถ่ายค่าล้างไฟสำรองเหล่านี้ไปให้กลุ่ม Data Center ใช้ ซึ่งจะช่วยลดค่าพร้อมจ่ายที่รัฐต้องแบกรับปีละเป็นหมื่นล้านบาทลงไปในตัว ขณะนี้ กำลังคุยกับอัยการเพื่อจัดการกับ “สัญญาแอดเดอ์” (Adder) ที่มีการต่ออายุโดยอัตโนมัติ

รมว.พลังงาน เอกนัฏ ยืนยันว่า การแยกค่าไฟสาธารณะออกจากบิลประชาชน จะใช้เวลาทำ “หลักเดือน” ไม่ต้องรอนาน โดยจะเสนอแก้ไขมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) ที่เข้ามาตั้งแต่ปี 2530 ในการประชุมครั้งหน้า

แนวหน้า

Naew Na
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,250

Section: First Section/ความเห็น

วันที่: พุธ 24 มิถุนายน 2569

ปีที่: 47 ฉบับที่: 16487

Col.Inch: 112.52 Ad Value: 140,650

คอลัมน์: กวนหน้าให้ใส: ไฟทางสาธารณะ ใครจ่าย?

หน้า: 5(บน)

PRValue (x3): 421,950

คลิป: ชาว-ดำ

“ส่วนที่จะแยกออกมาจากบิลค่าไฟเนี่ย... ต้องไม่นานครับ หลักเดือน... เดือนหน้าเนี่ยผมผมก็ต้องพยายามทำออกมาพร้อมกับประเภทผู้ใช้ไฟอย่าง Data Center เนี่ยออกมาก่อน แยกออกมาก่อน”

การปฏิรูปครั้งนี้ เป็นการทำตามนโยบายที่เคยประกาศไว้ “พูดแล้วทำ” และท่านนายกฯ ได้สั่งกำชับให้ดำเนินการอย่างเปิดเผย เพราะเป็นสิทธิที่ประชาชนควรได้รับรู้ถึงที่มาที่ไปของค่าไฟฟ้าที่ตนเองต้องจ่าย

สารลัม